

Jordbruksutskottets betänkande

1978/79:11

med anledning av motioner om vattenvård m. m.

Motionerna

I motionen 1977/78:384 av Stig Alftin och Iris Mårtensson (båda s) hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en plan, grundad på en omsorgsfull inventering av genom vattenkraftsutbyggnad torrlagda eller på annat sätt miljöskadade sjöar och vattendrag, för miljö- och landskapsvårdande insatser.

I motionen 1977/78:471 av Britta Hammarbacken (c) föreslås att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa 1. att erforderliga åtgärder vidtas för förhindrande av att svenskt radioaktivt avfall dumpas i havet, 2. att Sverige i internationella sammanhang aktualiserar frågan om internationella överenskommelser mot dumpning av radioaktivt avfall i havet.

I motionen 1977/78:594 av Per-Olof Strindberg (m) hemställs att riksdagen beslutar 1. att ett samordningsorgan snarast inrättas för havsresursernas tillvaratagande liksom för havsforskningen, 2. att frågan om kostnadskonsekvenser m. m. av en omlastningsterminal på västkusten utreds.

I motionen 1977/78:1280 av Jörgen Ullenhag m. fl. (fp) hemställs att riksdagen hos regeringen begär utredning om ett skydd av mindre sjöar mot motorbåtstrafik.

I motionen 1977/78:1399 av Karl-Erik Strömberg och Ylva Annerstedt (båda fp) hemställs att riksdagen i enlighet med förslag i motionen 1977/78:1398 hos regeringen begär en översyn av ansvarsfördelningen i fråga om forskning och utveckling av teknik för bekämpning av miljöfarliga utsläpp.

Motionen 1977/78:1398 har lämnats till trafikutskottet och behandlas i betänkandet TU 1977/78:11.

Gällande bestämmelser, tidigare riksdagsbehandling m. m.

Skyddet av insjöar och vattendrag

I syfte att skydda och bevara vissa insjöar och vattendrag föreslås olika åtgärder i motionerna 1977/78:384 och 1977/78:1280. Enligt den förstnämnda motionen har den hårdhänta exploateringen för kraftutvinning i vissa vattensystem förorsakat problem från miljö- och naturvårdssynpunkt i form av torrlagda älvfåror, erosionsskador m. m. Trots vissa insatser från bl. a. kommuner och miljövårdande organ finns fula lämningar och problem från den tid vattenkraftsexploateringen skedde utan nutida omtanke om

miljön. De önskvärda miljösaneringarna bör kunna göras som beredskapsarbeten i AMS regi och med kommuner och kraftintressenter som medansvariga parter. Som underlag för insatserna bör enligt motionen tjäna en inventering av skadornas art och omfattning och därpå en genom naturvårdsenheten i varje län fastställd plan. I motionen 1977/78:1280 förordas ett generell förbud mot motorbåtstrafik i mindre sjöar. Motionärerna hänvisar till viss lagstiftning i Norge, enligt vilken motorbåtstrafik är tillåten endast på insjöar som är två kvadratkilometer eller större. Enligt motionärerna är vårt lands insjöar en värdefull naturtillgång som på liknande sätt bör skyddas mot onödig trafik med motorbåtar.

I vattenlagen (1918:523) finns vissa regler om avgiftsbeläggning i samband med byggande i vatten och vattenregleringar. Avgiften kan antingen avse åtgärder för fiskets befrämjande (de s. k. 2:10-medlen) eller, i form av s. k. regleringsavgifter, syfta till att tillgodose allmänt ändamål beträffande den bygd som berörs av företaget (4 kap. 15 § VL). Vidare gäller enligt den nya lagstiftningen om vattenförbund att staten, kommun eller vattenförbund har rätt att i eller invid vattenområde vidta åtgärd som är önskvärd från t. ex. allmän miljövärdssynpunkt. (2 kap. 9 § VL).

Inventeringar av det slag som åsyftas i motionen 1977/78:384 har i viss utsträckning genomförts i bl. a. regionala sammanhang genom vederbörande länsstyrelses försorg.

Restaurering av vattendrag som påverkats av flotning har skett i viss omfattning i form av beredskapsarbeten i AMS regi.

Trafiken med fritidsbåtar kan numera regleras med stöd av i första hand 5 § sjötrafikförordningen (1962:150) i den lydelse paragrafen fått efter författningsändring (1975:156) som trätt i kraft den 1 juni 1975. Detta stadgande ger länsstyrelsen möjligheter att i samråd med sjöfartsverket besluta om sådana inskränkningar i fråga om fartygstrafiken på visst vattenområde som är påkallade av miljövärdssynpunkt eller säkerhetsskäl.

I förarbetena till den aktuella författningsändringen (prop. 1975:17) anfördes bl. a. att förbud mot motorbåtstrafik borde övervägas inom områden där det var påkallat från allmän rekreationssynpunkt eller med hänsyn till kringboendes intressen eller på grund av sjöns eller vattenområdets ringa storlek. Det fanns också, enligt propositionen, sjöar som hade ett djurliv som det fanns särskild anledning att skydda.

Jordbruksutskottet behandlade i betänkandet 1976/77:10 en motion med hemställan om åtgärder mot de miljöskadande utsläppen från båtmotorer. I det av riksdagen godkända betänkandet anförde utskottet bl. a.

Utskottet vill för sin del framhålla att en koncentration av fritidsbåtar till vissa vattensystem kan vara ägnad att medföra olägenheter från miljövärdssynpunkt, i synnerhet när det är fråga om begränsade områden med ringa vattenväxling. Behovet av att värna om landets ytvattentillgångar kan f. ö.

också utgöra en anledning att med uppmärksamhet följa fritidsbåttrafikens utveckling. Utskottet utgår emellertid från att frågor av här åsyftat slag ingår i bl. a. naturvårdsverkets och sjöfartsverkets liksom även länsstyrelsernas arbetsuppgifter och att de kommer att beaktas i den utsträckning som visar sig nödvändig. Utskottet föreslår med hänvisning till det anförda att motionen 1975/76:428 inte blir föremål för någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Frågan om vattenområdets utnyttjande för bl. a. sådana aktiviteter som berörs i motionen 1977/78:1280 är föremål för vissa undersökningar inom naturvårdsverket. Vid verkets naturresursavdelning förs f. n. policydiskussioner i ämnet vattenanknutet friluftsliv.

Resultatet av den våtmarksinventering som pågår inom naturvårdsverket kan också förväntas utgöra en grund för sådana överväganden som åsyftas i motionen.

Dumpning av radioaktivt avfall

Enligt motionen 1977/78:471 bör man särskilt uppmärksamma den typ av miljöstörning för havet och den marina miljön som har samband med dumpning av radioaktivt avfall i havet. Enligt OECD:s kärnkraftsmyndighet NEA har, anför motionären, sedan 1967 ca 52 000 ton radioaktivt avfall dumpats i Atlanten. Även svenskt avfall uppges ha ingått denna mängd. Motionären anser att möjligheten att dumpa sådant avfall i havet rimmar illa med bl. a. Londonkonventionens allmänna målsättning.

Motioner som berört problemen kring den ökande föroreningen av havsvatten har vid flera tillfällen behandlats av riksdagen (se bl. a. JoU 1976/77:26). I nämnda betänkande finns en redogörelse för det internationella samarbete m. m. som syftar till att motverka denna typ av föroreningar. Vad särskilt gäller problemen med kvittblivning av avfall till havs bör erinras om att lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten stadgar förbud att inom svenskt sjöterritorium från fartyg, luftfartyg eller annat transportmedel släppa ut (dumpa) avfall, vare sig det är fast ämne, vätska eller gas. Dumpning får inte heller ske från svenskt fartyg eller luftfartyg i det fria havet. Avfall som är avsett att dumpas i det fria havet får inte föras ut ur landet. Lagen omfattar även radioaktivt avfall. Undantag från dumpningsförbudet får medges om det kan ske utan olägenhet från miljöskyddssynpunkt. Fråga om undantag prövas av statens naturvårdsverk. Någon dispens i fråga om radioaktivt avfall har inte meddelats. Sedan lagen trädde i kraft har enligt uppgift ingen utförsel av svenskt radioaktivt avfall för dumpning i havet förekommit.

Regler om dumpning av radioaktivt avfall har införts i den s. k. Londonkonventionen, som öppnades för undertecknande den 29 december 1972. Den omfattar alla delar av det fria havet och kuststaternas territorialhav men ej staternas inre vatten. Konventionen innebär generellt dumpningsförbud

för vissa ämnen som upptas i bilaga I till konventionen. Andra ämnen får dumpas endast efter särskilt tillstånd (bilaga II). I den förra kategorin ingår höggradigt radioaktivt avfall eller andra höggradiga radioaktiva ämnen som av det internationella atomenergiorganet (IAEA) definierats som olämpliga för dumpning av hänsyn till folkhälsan eller biologiska eller andra skäl.

Radioaktivt avfall m. m. som inte upptas i bilaga I till konventionen, dvs. icke höggradigt radioaktivt avfall, får dumpas under vissa, i konventions-texten angivna förutsättningar. Vid utfärdande av tillstånd för dumpning av sådana ämnen skall de fördragsslutande parterna bl. a. ta hänsyn till rekommendationer från IAEA.

De avtalslutande staterna inom Londonkonventionen höll i oktober 1978 ett konsultativt möte, varvid man bl. a. diskuterade ett förslag av IAEA om nya rekommendationer och riktlinjer för dumpning av radioaktivt avfall. Förslagen, som innebär strängare krav i förhållande till de provisoriska riktlinjer som hittills gällt, antogs enhälligt av närvarande delegationer från medlemsstaterna. Bl. a. infördes förbud mot dumpning av icke inneslutet material och begränsning av antalet dumpningsplatser.

I det internationella samarbetet på förevarande område har man från svensk sida intagit den ståndpunkten att dumpning är ett från miljövarðs-synpunkt olämpligt sätt att hantera avfall och att dumpningen av radioaktivt avfall bör upphöra.

Skyddet mot oljeskador m. m.

I motionen 1977/78:594 framhålls att insatserna när det gäller att tillvarata havsresurserna och samordna havsforskningsverksamheten är splittrade och att ett samordningsorgan snarast bör inrättas. Vidare tar motionären upp trafiken med oljetankfartyg i Östersjön och föreslår i detta hänseende bl. a. att man låter utreda de ekonomiska konsekvenserna av en omlastningsterminal på västkusten, där oljetransporter med supertankers kan omlastas till mindre fartyg. Risken med oljetransporter i Östersjön berörs också i motionen 1977/78:1398. Enligt motionärerna har vi inte resurser att klara ett oljeutsläpp (av typ Tsesisolyckan) på ca 2 000 liter, och än mindre att klara ett stort utsläpp. I motionen 1977/78:1399 hemställer motionärerna – med hänvisning till vad som anförts i motionen 1977/78:1398 – om en översyn av ansvarsfördelningen i fråga om forskning och utveckling av teknik för bekämpning av miljöfarliga utsläpp.

Som närmare redovisats i jordbruksutskottets betänkande 1976/77:26 är säkerhetsfrågorna i samband med fartygstransport av olja föremål för ett omfattande internationellt samarbete. Betänkandet innehåller härvidlag bl. a. en redogörelse för de viktigaste internationella konventionerna som syftar till att motverka havsföroreningar av åsyftat slag. Sedan frågan senast behandlades av utskottet har det internationella samarbetet gett ytterligare resultat. I februari 1978 hölls sålunda i IMCO:s regi en internationell

konferens om tankfartygssäkerhet och förebyggande av havsförorening. Under konferensen beslutades en rad viktiga ändringar i 1973 års havsföroreningskonvention och 1974 års konvention om säkerheten för människoliv till sjöss. Beslutet innebär bl. a. väsentligt skärpta krav i fråga om tankfartygs konstruktion och navigeringsutrustning. Som exempel kan nämnas att kravet på segregerade barlasttankar, som enligt tidigare konventionsbestämmelser gällde nya oljetankfartyg från 70 000 ton dödvikt och uppåt, nu har utsträckts till att avse nya råoljetankfartyg från 20 000 ton dödvikt och uppåt och nya produkttankfartyg från 30 000 ton dödvikt och uppåt. Vidare skall nya råoljetankfartyg från 20 000 ton dödvikt och uppåt förses med ett system för tankrengöring med råolja i stället för vatten (COW). Detta krav är nytt. En annan nyhet är kravet att på nya oljetankfartyg de segregerade barlasttankarna skall vara placerade på ett sådant sätt att de ger skydd mot oljeutflöde vid grundstötning och kollision. Regeln har ersatt ett av USA väckt förslag om dubbel botten i nya oljetankfartyg. Alla oljetankfartyg som har COW-anläggning skall vara försedda med s. k. inertgassystem som skall förebygga explosioner. I fråga om navigatoriska hjälpmedel beslutade konferensen bl. a. att dubbel radar skall finnas på alla fartyg (inte bara tankfartyg) med en bruttodräktighet av 10 000 ton och mer samt att alla tankfartyg – nya och befintliga – med en bruttodräktighet av minst 10 000 ton skall ha dubblerat styrkontrollsystem i styrmaskineriet.

Frågor som berör oljeskyddet behandlas vidare av flera pågående utredningar. 1977 års oljeskyddskommitté (Kn 1977:03) har i uppdrag att undersöka i vad mån bl. a. oljeutvinning i större skala i Nordsjön bör föranleda ändring av de riktlinjer som nu gäller för den svenska beredskapen för bekämpning av miljöfarliga utsläpp till havs samt i kustvattnen, Vänern och Mälaren. Sjöövervakningskommittén (H 1977:05) utreder frågor som rör samordning och ledning av övervakningen och räddningstjänsten till sjöss. Under sommaren 1978 har regeringen vidare tillsatt en utredning angående åtgärder mot oljeskador m. m. till sjöss (Dir 1978:64). Utredaren bör enligt direktiven göra en samlad bedömning av behovet av insatser av olika slag för att så långt det är möjligt minska riskerna för miljöskador genom utsläpp till följd av fartygsolyckor m. m. Bland de problem som särskilt omtalas i direktiven kan nämnas t. ex. säkerheten i farleder, behovet av särskilda åtgärder i känsliga vattenområden m. m. Utredaren bör vidare överväga för- och nackdelar med en begränsning av tankfartygsstorleken. Det påpekas att det inom vissa särskilt känsliga vattenområden av miljövardsskäl kan vara önskvärt att helt förbjuda trafik med olja eller annan miljöfarlig last. Utredningsarbetet bör enligt direktiven bedrivas skyndsamt så att förslag kan redovisas om möjligt senast den 1 juli 1979.

I fråga om havsresursernas tillvaratagande bör erinras om att riksdagen nyligen beslutat om inrättande av en delegation för havsresursverksamhet från den 1 januari 1979 (prop. 1977/78:167, NU 1978/79:2, rskr 1978/79:13). Delegationen skall upprätta och fortlöpande utveckla ett övergripande

program för havsutnyttjande, miljöskydd, forskning och utveckling rörande havet.

Utskottet

Utskottet behandlar i detta betänkande några under riksmötet 1977/78 väckta motioner som bl. a. berör skyddet av dels havet och den marina miljön, dels vissa insjöar och vattendrag.

Frågor med anknytning till *havet och den marina miljön* tas upp i motionerna 1977/78:471, 1977/78:594 och 1977/78:1399. Enligt den förstnämnda motionen bör man särskilt uppmärksamma den typ av miljöstörning som har samband med dumpning av radioaktivt avfall i havet. Motionären anför att det – enligt OECD:s kärnkraftsmyndighet NEA – sedan år 1967 dumpats ca 52 000 ton radioaktivt avfall i Atlanten. Även svenskt avfall uppges ha ingått i denna mängd. Motionen utmynnar i en hemställan om bl. a. åtgärder för att hindra att svenskt radioaktivt avfall dumpas i havet.

I motionen 1977/78:594 framhålls att insatserna när det gäller att tillvarata havsresurserna och samordna havsforskningsverksamheten är splittrade och att ett samordningsorgan för nämnda verksamhet snarast bör inrättas. Vidare tar motionären upp trafiken med oljetankfartyg i Östersjön och föreslår i detta hänseende bl. a. att man låter utreda de ekonomiska konsekvenserna av en omlastningsterminal på västkusten, där oljetransporter med supertankers kan omlastas till mindre fartyg.

Risken med oljetransporter i Östersjön berörs också i den till trafikutskottet hänvisade motionen 1977/78:1398. Enligt denna har vi inte resurser att klara ett oljeutsläpp (av typ Tsesisolyckan) på ca 2 000 liter och än mindre att klara ett stort utsläpp. I motionen 1977/78:1399 hemställer motionärerna – med hänvisning till vad som anförts i motionen 1977/78:1398 – om en översyn av ansvarsfördelningen i fråga om forskning och utveckling av teknik för bekämpning av miljöfarliga utsläpp.

Vad först gäller problemen med kvittblivning av avfall till havs får utskottet erinra om att lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten stadgar förbud att inom svenskt sjöterritorium från fartyg, luftfartyg eller annat transportmedel släppa ut (dumpa) avfall, vare sig det är fast ämne, vätska eller gas. Dumpning får inte heller ske från svenskt fartyg eller luftfartyg i det fria havet. Avfall som är avsett att dumpas i det fria havet får inte föras ut ur landet. Lagen omfattar även radioaktivt avfall. Undantag från dumpningsförbudet får medges om det kan ske utan olägenhet från miljöskyddssynpunkt. Fråga om undantag prövas av statens naturvårdsverk. Någon dispens till förmån för radioaktivt avfall har inte meddelats. Sedan lagen i fråga trädde i kraft den 1 januari 1972 har enligt uppgift ingen dumpning av svenskt radioaktivt avfall förekommit vare sig inom eller utom svenskt sjöterritorium.

Vad beträffar det internationella miljövårdsarbetet har, som närmare redovisats i det föregående, regler om dumpning av radioaktivt avfall införts i den s. k. Londonkonventionen, som öppnades för undertecknande den 29 december 1972. Den omfattar alla delar av det fria havet och kuststaternas territorialhav men ej staternas inre vatten. Konventionen innebär generellt dumpningsförbud för vissa i bilaga I till konventionen upptagna ämnen medan andra ämnen får dumpas endast efter särskilt tillstånd (bilaga II). I den förra kategorin ingår höggradigt radioaktivt avfall eller andra höggradigt radioaktiva ämnen som av det internationella atomenergiorganet (IAEA) definierats som olämpliga för dumpning av hänsyn till folkhälsan eller till biologiska eller andra skäl.

Radioaktivt avfall m. m. som inte upptas i bilaga I till konventionen, dvs. icke höggradigt radioaktivt avfall, får dumpas under vissa, i konventionstexten angivna förutsättningar. Vid utfärdandet av tillstånd för dumpning av sådana ämnen skall de fördragsslutande parterna bl. a. ta hänsyn till rekommendationer från IAEA.

De avtalslutande staterna inom Londonkonventionen höll i oktober 1978 ett konsultativt möte, varvid man bl. a. beslöt anta ett förslag av IAEA om reviderade anvisningar till konventionen vilket innebär ytterligare restriktioner i fråga om dumpning av radioaktivt avfall. Beslutet ligger i linje med den principiella ståndpunkt man från svensk sida intagit i det internationella samarbetet på förevarande område, innebärande att dumpning är ett från miljövårdssynpunkt olämpligt sätt att hantera avfall.

Utskottet föreslår att motionen 1977/78:471 anses besvarad med vad utskottet här anfört.

Det internationella samarbetet rörande skyddet mot havsföroreningar är i särskilt hög grad inriktat på säkerhetsfrågor i samband med fartygstransport av olja. I utskottets betänkande JoU 1976/77:26 finns bl. a. en redogörelse för de viktigaste internationella konventionerna i ämnet. Som redovisats i den föregående redogörelsen hölls i februari 1978 i IMCO:s regi en internationell konferens om tankfartygssäkerhet och förebyggande av havsförorening. Under konferensen beslutades en rad viktiga ändringar i 1973 års havsföroreningskonvention och 1974 års konvention om säkerheten för människoliv till sjöss. Beslutet innebär bl. a. väsentligt skärpta krav i fråga om tankfartygs konstruktion och navigationsutrustning.

Hithörande frågor är föremål för betydande uppmärksamhet också inom landet. Sålunda har under de senaste åren tillsatts utredningar som från olika utgångspunkter berör skyddet mot oljeföroreningar, t. ex. 1977 års oljeskyddskommitté (Kn 1977:03) och sjöövervakningskommittén (H 1977:05). Under sommaren 1978 har regeringen vidare tillsatt en utredning angående åtgärder mot oljeskador m. m. till sjöss (Dir. 1978:64). Utredaren bör enligt direktiven göra en samlad bedömning av behovet av insatser av olika slag för att så långt det är möjligt minska riskerna för miljökador genom utsläpp till följd av fartygsolyckor m. m. Bland de problem som särskilt omtalas i

direktiven märks t. ex. säkerheten i farleder och behovet av särskilda åtgärder i känsliga vattenområden. Utredaren bör vidare överväga för- och nackdelar med en begränsning av tankfartygsstorleken. Det påpekas att det inom vissa särskilt känsliga vattenområden av miljövårdsskäl kan vara önskvärt att helt förbjuda trafik med olja eller annan miljöfarlig last.

Utskottet utgår från att resultatet av den utredningsverksamhet m. m. som här i korthet redovisats kommer att få betydelse för prövningen av de frågor som berörs i motionen 1977/78:1399 och i motionen 1977/78:594, yrkande 2. Med vad utskottet anfört bör nämnda motion och motionsyrkande kunna anses besvarade.

I anslutning till yrkandet 1 i motionen 1977/78:594 får utskottet erinra om att riksdagen nyligen beslutat att en delegation för havsresursverksamhet skall inrättas den 1 januari 1979. Delegationen skall upprätta och fortlöpande utveckla ett övergripande program för havsutnyttjande, miljöskydd, forskning och utveckling rörande havet. Motionen 1977/78:594 får härigenom i denna del anses tillgodosedd.

I syfte att skydda och bevara vissa *insjöar och vattendrag* föreslås olika åtgärder i motionerna 1977/78:384 och 1977/78:1280. Enligt den förstnämnda motionen har den hårdhänta exploateringen för kraftutvinning i vissa vattensystem förorsakat problem från miljö- och naturvårdssynpunkt i form av torrlagda älvflåror, erosionsskador m. m. De önskvärda miljösaneringarna härvidlag bör enligt motionärerna kunna göras som beredskapsarbeten i AMS regi och med kommuner och kraftintressenter som medansvariga parter. Som underlag för insatserna bör tjäna en inventering av skadornas art och omfattning och därpå en genom naturvårdsenheten i varje län fastställd plan. I motionen 1977/78:1280 förordas ett generellt förbud mot motorbåtstrafik på mindre sjöar. Motionärerna hänvisar till viss lagstiftning i Norge, enligt vilken motorbåtstrafik är tillåten endast på insjöar som är två kvadratkilometer eller större. Motionärerna framhåller att också vårt lands insjöar är en värdefull naturtillgång, som på liknande sätt bör skyddas mot onödig trafik med motorbåtar.

Enligt vad utskottet inhämtat har bl. a. på regional nivå i olika sammanhang genomförts inventeringar som bör kunna utgöra underlag för miljöförbättrande och samtidigt sysselsättningsskapande insatser i fråga om sådana vattendrag som avses i motionen 1977/78:384. Restaurering av vattendrag som utnyttjas för flottning har f. ö., som nämnts i det föregående, skett i form av beredskapsarbeten i AMS regi. En omfattande kartläggning av landets våtmarker har vidare påbörjats inom ramen för den våtmarksinventering som regeringen uppdragit åt statens naturvårdsverk att utföra.

Utskottet delar den i motionen 1977/78:384 framförda uppfattningen om värdet av att vattendrag m. m. som utnyttjats för kraftutvinning kan bli föremål för sådana åtgärder som gagnar natur- och miljövärdande intressen. Överväganden i fråga om behovet av inventering och planering för i

motionen åsyftade ändamål bör dock enligt utskottets mening i första hand ankomma på vederbörande länsstyrelser. Utskottet finner för sin del inte tillräcklig anledning att nu förorda något riksdagsinitiativ i ämnet. Motionen avstyrks därför.

I anslutning till motionen 1977/78:1280 vill utskottet för sin del framhålla att trafiken med framför allt motordrivna fritidsbåtar i vissa vattensystem kan skapa påtagliga olägenheter från miljövårds- och rekreationssynpunkt. Det bör dock påpekas att vederbörande länsstyrelse med stöd av 5 § sjötrafikförordningen kan meddela de föreskrifter i fråga om fartygstrafiken på visst vattenområde som är påkallade av miljövårds- eller säkerhetsskäl. I förarbetena till angivna författningsrum i dess nu gällande lydelse (prop. 1975:17) anfördes bl. a. att förbud mot motorbåtstrafik borde övervägas inom områden där det var påkallat från allmän rekreationssynpunkt eller med hänsyn till kringboendes intressen eller på grund av sjöns eller vattenområdets ringa storlek. Det fanns också, enligt propositionen, sjöar som hade ett djurliv som det fanns anledning att skydda. De möjligheter till selektiva förbud och föreskrifter som lagstiftningen sålunda ger bör enligt utskottets mening vara tillräckliga för att skapa ett skydd mot miljöstörande motorbåtstrafik av det slag som motionärerna åsyftat. Utskottet utgår härvid från att de naturvårdande myndigheterna med uppmärksamhet kommer att följa fritidsbåttrafikens utveckling. Motionen 1977/78:1280 bör härmed kunna anses besvarad.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen

1. beträffande dumpning av radioaktivt avfall anser motionen 1977/78:471 besvarad med vad utskottet anför,
2. beträffande skyddet mot oljeskador
 - a. anser motionen 1977/78:594, yrkande 2, besvarad med vad utskottet anför,
 - b. anser motionen 1977/78:1399 besvarad med vad utskottet anför,
3. beträffande havsresursernas tillvaratagande anser motionen 1977/78:594, yrkande 1, besvarad med vad utskottet anför,
4. beträffande inventering av vissa sjöar och vattendrag avslår motionen 1977/78:384,
5. beträffande motorbåtstrafik på vissa insjöar anser motionen 1977/78:1280 besvarad med vad utskottet anför.

Stockholm den 28 november 1978

På jordbruksutskottets vägnar

EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Svante Lundkvist (s), Hans Wachtmeister (m), Grethe Lundblad (s), Sven Lindberg (s), Filip Johansson (c), Åke Wictorsson (s), Arne Andersson i Ljung (m), Håkan Strömberg (s), Rune Johnsson i Mölndal (c)*, Kerstin Anér (fp), Sven Eric Lorentzon (m)*, Kerstin Nilsson (s)*, Arne Persson (c) och Wivi-Anne Radesjö (s)*.

*Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

beträffande inventering av vissa sjöar och vattendrag av Svante Lundkvist, Grethe Lundblad, Sven Lindberg, Åke Wictorsson, Håkan Strömberg, Kerstin Nilsson och Wivi-Anne Radesjö (samtliga s) som anser att

dels den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Enligt vad" och på s. 9 slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Som i motionen 1977/78:384 närmare redovisats har vattenkraftsexploateringen på många håll i landet skapat problem från miljö- och naturvårdssynpunkt i form av bl. a. torrlagda älvfåror och erosionsskador. Enligt utskottets mening föreligger otvivelaktigt ett stort behov av olika landskapsvårdande åtgärder i fråga om vattendrag m. m. som utnyttjats för kraftutvinning. Trots aktningvärda insatser från bl. a. kommuner och miljövårdande organ kvarstår åtskilliga problem från den tid då exploateringen skedde med mindre omtanke om miljön än som nu är fallet. En omsorgsfull inventering av skadornas omfattning och art i förening med länsvis upprättade handlingsplaner bör, som motionärerna närmare utvecklat, läggas till grund för de önskvärda miljöförbättrande åtgärderna. Som ett särskilt betydelsefullt resultat av sådana satsningar framstår enligt utskottets mening den sysselsättningskapande effekt som kan uppnås, inte minst i de delar av landet där situationen på arbetsmarknaden påkallar särskilda åtgärder. Mot angivna bakgrund vill utskottet framhålla det angelägna i att regeringen vidtar åtgärder för att i huvudsaklig överensstämmelse med motionärernas förslag åstadkomma ett underlag för miljöförbättrande och sysselsättningskapande åtgärder av åsyftat slag.

dels utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande inventering av vissa sjöar och vattendrag som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motionen 1977/78:384.